

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2025.71.140-149>

УДК 721, 725, 728, 72.01, 747

Праслова Валентина Олександрівна,

кандидат архітектури, доцент кафедри дизайну архітектурного середовища

Київського національного університету будівництва і архітектури

praslova.vo@knuba.edu.ua

<http://orcid.org/0000-0002-9342-6996>

ВИТОКИ ХУДОЖНЬОГО ПРОЄКТУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО ТА МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА В КУЛЬТУРІ ФОРМУВАННЯ ШТУЧНОГО ОТОЧЕННЯ

Анотація: Витоки художнього проєктування архітектурного та міського середовища, як і формування артоб'єктів, можна відстежити через зміну ставлення до форми виробів і об'єктів, що знаходяться в середовищі. Сьогодні у художньому проєктуванні форма артоб'єкту та її інтеграція в структуру оточення інтерактивно адаптується під потреби людини. Проте у промисловий період форма виробів піддавалася стандартизації, через що втрачалася унікальність середовища. Це підтверджує аналіз теоретичного та практичного досвіду кінця XIX століття, згідно з яким пріоритетною є тенденція створення виробів предметного дизайну, ізольованих від просторового середовища. Рух «Мистецтво та ремесла», стиль «Студія», а також компанія «Морріс, Маршал, Фолкнер та компанія», засновані Вільямом Моррісом, відстоювали повернення до майстерності та цілісного підходу в організації предметно-просторового середовища. Це сприяло розвитку гармонійного простору, де форма, емоційність та естетика були взаємопов'язані, наголошуючи на важливості інтеграції форми виробу в загальний архітектурний контекст.

Ключові слова: художнє проєктування; міське середовище; артоб'єкт; витоки формування артоб'єктів; мережа артоб'єктів; Уільям Морріс.

Постановка проблеми. Дослідження впливу руху «Мистецтво та ремесла», стилю «Студія», компанії «Морріс, Маршал, Фолкнер та компанія» на розвиток дизайну, заснованих Вільямом Моррісом, проводять не лише його послідовники, а й науковці. Однак ці дослідження часто зосереджуються на вирішенні загальнотеоретичних питань без належної уваги до емоційного аспекту та впливу цих ідей на художню організацію штучного оточення. Сьогодні розвивається гуманний та культурний підхід до організації архітектурного і міського середовища, який базується на його художньому проєктуванні. Актуальність дослідження зумовлена визначенням витоків художнього проєктування архітектурного та міського середовища, які можна вважати початком етапу

зародження художнього проектування через його спорідненість з теоретичними ідеями та практичними наробками Уільяма Морріса.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичними дослідженнями, зокрема внеском у історію дизайну Вільяма Морріса, зв'язком минулого та майбутнього, займаються В. Коста, Д. Португал, В. Хагге [1]. Історикіня Л. Перрі розглядає творчість родини Моррісів у контексті руху «Мистецтв та ремесел» [2]. Праця британської письменниці, кураторки, експертки з вікторіанської епохи, президентки Товариства Вільяма Морріса та опікунки Галереї Вільяма Морріса Я. Марш демонструє відродження інтересу до руху «Мистецтв та ремесел» та присвячена внеску Мей Морріс у мистецтво штучного оточення [3]. Дослідження О. Лагутенко та О. Рижової аналізує вплив Мей Морріс на розвиток і поширення ідей руху «Мистецтва та ремесел» та розглядає роль у залученні жінок-художниць до діяльності Жіночої гільдії мистецтв [4]. Аналіз стилю дизайну шаблону Вільяма Морріса проводить Ц. Хао [5]. Місце праці у відносинах між людством і природним світом у роботах Морріса, Томаса Генрі Хакслі та Герберта Джорджа Уеллса визначає П. Хейл [6]. Екосоціалізм у ранній поезії та прозі Вільяма Морріса досліджує Д. Макдональд [7]. Г. Вельтен вивчає фантазії Морріса між текстом і зображенням неосередньовічної моделі візуалізації [8]. Творчість Вільяма Морріса як утопічну втечу від індустріальної сучасності аналізують Ж. Сантос, П. Белфорт [9]. Спільнота не-місця в минулих та майбутніх утопіях Вільяма Морріса досліджується Р. Футом [10]. Б. Макдональд розглядає вплив мистецтва, краси і естетики на традиції екосоціалізму [11]. Дослідження історії становлення дизайну архітектурного середовища проводять В. Тімохін, Н. Шебек, Т. Малік, В. Щурова [12], трансформації середовища історичних центрів малих міст вивчає Н. Лещенко [13]. О. Ямборко досліджує чинники, що вплинули на ідеї Морріса [14]. Творчий рух «Мистецтва і Ремесла» та його вклад в розвиток дизайну розглядають О. Олійник, А. Климчук [15]. У попередніх дослідженнях авторка визначила поняття художнього проектування як процес, що поєднує художнє та архітектурне формотворення, що охоплює архітектурне та міське середовище в цілому з метою підвищення художньої та культурної цінності та досягнення нового якісного рівня досвіду громадян [16-19].

Мета публікації полягає в визначенні витоків художнього проектування архітектурного та міського середовища, а також артоб'єктів в культурі формування штучного оточення, зокрема через споріднені теоретичні ідеї Уільяма Морріса та художнього проектування.

Основна частина. Вільям Морріс відомий як видавець і дизайнер, який розширив вплив мистецтва на різні сфери. Основна ідея створеного ним руху «Мистецтво та ремесла» полягала в тому, що дизайн середовища та виготовлення

предметів мають бути тісно взаємопов'язані і здійснюватися одними й тими ж майстрами. Це передбачало повернення до ручної праці та злиття мистецтва з ремеслом. У русі брали участь дві групи: молоді архітектори з «Гільдії діячів мистецтва» та члени «Групи п'ятнадцяти». Вони прагнули відновити значення професійної ремісничої праці, яка поступово втрачалася через механізацію виробництва. Акцент на ідеї цілісності простору, майстерності та ручній праці став важливим для розвитку та подальшого становлення художнього проєктування [16, 20].

Морріс також заснував журнал «Студія», що став важливим виданням у галузі мистецтва та дизайну. Одним із не менш значущих внесків є введення концепції «Нового англійського стилю» або стилю «Студія», яка підкреслювала важливість ручної праці, відмову від масового виробництва та інтеграцію мистецтва в повсякденне життя. Морріс прагнув використовувати мистецтво для створення краси в повсякденних речах. Ідеї про «красу та зручність» стали важливими для розвитку художнього проєктування і мали великий вплив на митців. Він говорив: «Не зберігайте в своїх домівках речі, які не є корисними або прекрасними», підкреслюючи, що предмети мають не тільки практичну цінність, але й приносити красу та радість у життя людей. Морріс наголошував на важливості зв'язку дизайну з історією, культурою та самобутністю, вважаючи його також засобом творчого самовираження і політичного впливу. Принципи Вільяма Морріса є важливими для історії становлення та подальшого формування концепції художнього проєктування через підкреслення ролі емоційності, майстерності та культурного контексту. Вони надихали художників і дизайнерів розглядати предмети не тільки як практичні інструменти, а й як важливі елементи культурного середовища, що сприяють самовираженню і підтримці культурної самобутності. Морріс прагнув поєднати красу і функціональність у своїх роботах, створюючи речі, які є не лише естетично привабливими, але й емоційно значущими в процесі використання. Він бачив дизайн як засіб вираження ідей, цінностей і політичних поглядів, надаючи йому глибоке суспільне значення. У 1861 році Вільям Морріс спроектував знаменитий Червоний будинок, який став його власним житлом та втіленням стилю «Студія». Цей будинок демонстрував майстерність ручної праці та естетичні принципи Морріса [16, 21].

Компанія «Морріс, Маршал, Фолкнер та компанія», що була заснована разом із шістьма друзями, на практиці демонструвала втілення теоретичних ідей і принципів Морріса у життя людей. Компанія об'єднала талановитих митців, дизайнерів і ремісників, які прагнули реформ у організації штучного оточення, повертаючи красу в життя споживачів через ручну працю та продуманий дизайн. Дружина Вільяма Морріса, Джейн, і його донька Мей активно долучалися до

діяльності компанії, зокрема до створення її продукції. Серед видатних співробітників були також Джон Генрі Дірл, Едвард Берн-Джонс і Данте Габріель Розетті, які завдяки своїм навичкам та таланту створювали унікальні вироби. Група намагалася протистояти масовому виробництву, акцентуючи увагу на ручній роботі й унікальності ремісників. «Морріс, Маршал, Фолкнер та компанія» ставила за мету переосмислити виробництво, повернувши його до ручної роботи, відмовитися від масового виробництва та інтегрувати мистецтво в повсякденне життя. Ці ініціативи стали основою для зростаючого інтересу до ручної праці, витонченого дизайну та використання мистецтва в повсякденному житті. Вплив Морріса поширився на Європу та США, сприяючи розвитку ремесел, мистецтва та архітектури. Їх спільна мета, яка полягала в поверненні краси, якості та мистецтва у повсякденне життя людей, безперечно співзвучна до художнього проєктування архітектурного та міського середовища [16, 22].

У компанії «Морріс, Маршал, Фолкнер та компанія» активно досліджували ручну роботу в різних галузях дизайну, використовуючи натуральні матеріали та експериментуючи з рецептами фарб для створення якісних і естетично привабливих виробів. Компанія займалася відновленням методів ручного друку на тканинах і шпалерах, випробовуючи різні техніки та матеріали для виготовлення витончених і високоякісних продуктів. Ручне ткацтво застосовувалося для виготовлення вовняних і шовкових тканин, а також художніх гобеленів, де важливу роль відігравала майстерність ремісників. Завдяки своїм виробам для домашнього інтер'єру компанія здобула популярність і повагу серед тих, хто цінував індивідуальні речі. Вони приділяли велику увагу деталям, використанню природних матеріалів і витонченості у своїх продуктах. Ручна праця і традиційні методи виробництва сприяли популяризації ручної роботи та естетичних цінностей у дизайні. Хоча компанія припинила існування у 1940 році, її принципи та бачення Вільяма Морріса залишаються актуальними. Сучасні дизайнери продовжують переосмислювати та використовувати ідеї й техніки компанії, що свідчить про її значний і тривалий вплив не тільки на художнє проєктування, а й на архітектурний та предметний дизайн [16, 23].

Ідеї Вільяма Морріса, передача краси через ручну працю, мали значний вплив на розвиток дизайну та художнього проєктування. Протягом своєї кар'єри Морріс створив сотні чудових дизайнів, включаючи більше ніж шістсот малюнків для текстилю, шпалер і вишивки, сто п'ятдесят проєктів вітражів, три шрифти в середньовічному стилі, а також понад шістсот п'ятдесят рамок і обрамлень для книжкових ілюстрацій. Впровадження ідей Вільяма Морріса в проєктування стало значним кроком у напрямку створення більш гуманного, збалансованого та культурно зв'язаного підходу до дизайну середовища. Його вплив відчувається на сучасну архітектурну та дизайнерську практику. Рух

«Мистецтво та ремесла», стиль «Студія» та діяльність компанії «Морріс, Маршал, Фолкнер та компанія» мали суттєвий вплив на формування штучного середовища і стали витокami художнього проєктування. Сьогодні художнє проєктування охоплює широкий спектр дисциплін, включаючи архітектуру, дизайн інтер'єру, графічний дизайн, продуктивний дизайн та інші галузі, які спрямовані на створення інтерактивного, естетичного та емоційного середовища.

Висновки. Таким чином, вплив теоретичних ідей та практичної діяльності Уільяма Морріса на історію становлення художнього проєктування та формування концепції мережі артоб'єктів є значним. Його погляди допомогли сформувати точку відліку етапу становлення, ставши витокami художнього проєктування через підкреслення впливу краси та емоцій, що збагачують життя людей. Морріс виступав за повернення до ремісничого підходу і відмову від масового виробництва з імітацією ручного декору, що стало утопічною спробою зупинити технічний прогрес і машинне виробництво. Хоча цей підхід не був новим та спирався на виключенні техніки в створенні предметного світу, його зусилля допомогли виявити потребу в іншому підході до організації архітектурного та міського середовища і звернути увагу на проблему занепаду художньої культури в період промислової революції. Таким чином, теоретичні та практичні надбання Морріса в культурі формування штучного оточення можна вважати витокami художнього проєктування архітектурного та міського середовища.

Список литературы:

1. Costa V., Portugal D., Hagge W. Visões do passado e do futuro em William Morris: contribuições para uma história especulativa do design. *Estudos em Design*. 2024. No. 32. P. 84–95. URL: <https://estudosemdesign.emnuvens.com.br/design/article/view/2033> (date of access: 22.01.2025).
2. Parry L. William Morris Textiles. London : V&A, 2013. 320 p.
3. Jan M. Jane and May Morris. A Biographical Story, 1839–1938. London : Pandora Press, 1986. 328 p.
4. Лагутенко О., Рижова О. Мей Морріс та розвиток ідей руху «Мистецтва та ремесла». *Українська академія мистецтва*. 2022. № 32. С. 117–124. URL: https://www.academia.edu/106544990/May_Morris_and_the_Development_of_the_Ideas_of_the_Arts_and_Crafts_Movement
5. Hao J. Analysis on the Design Style of William Morris Pattern. 4th International Symposium on Education, Culture and Social Sciences, Hong Kong, 20 August 2022.

2022. URL: <https://bcpublication.org/index.php/SSH/article/view/1595> (date of access: 22.01.2025).

6. Hale P. J. Labor and the Human Relationship with Nature: The Naturalization of Politics in the Work of Thomas Henry Huxley, Herbert George Wells, and William Morris. *Journal of the History of Biology*. 2003. Vol. 36, no. 2. P. 249–284. URL: <https://doi.org/10.1023/a:1024486021318> (date of access: 22.01.2025).

7. Macdonald G. Eco-socialism in the early poetry and prose of William Morris : extended abstract of Thesis submitted to the University of Dundee in fulfilment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy. Dundee, 2015. 317 p. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/42577326.pdf> (date of access: 24.01.2025).

8. Velten H. R. Introduction: Fantasy between Text and Image. Neomedieval Patterns of Visualization. *Fantasy Aesthetics*. Bielefeld, 2024. P. 9–22. URL: <https://chooser.crossref.org/?doi=10.14361/9783839470589-002> (date of access: 24.01.2025).

9. Santos J., Belfort P. Utopia como Revolta Romântica: William Morris como utopista da fuga à Modernidade Industrial. *Revista Avesso*. 2024. No. 4(1). P. 63–86. URL: <https://revistas.pucsp.br/index.php/avesso/article/view/53083> (date of access: 24.01.2025).

10. Fouto R. A comunidade do não-lugar: William Morris e utopias passadas e futuras. *Revista Memorare*. 2021. No. 8(1). P. 178. URL: https://www.researchgate.net/publication/353422913_A_comunidade_do_nao-lugar_William_Morris_e_utopias_passadas_e_futuras/references (date of access: 24.01.2025).

11. MacDonald B. Morris After Marcuse: Art, Beauty, and the Aestheticist Tradition in Ecosocialism. *The William Morris Society in the United States*. 2011. Vol. 3, no. 19. P. 39–49. URL: <https://morrissociety.org/document-category/publications/jwms/jwms-vol-19-no-3-winter-2011/page/3/> (date of access: 24.01.2025).

12. Основи дизайну архітектурного середовища / Тімохін та ін. Київ : КНУБА, 2010. 400 с.

13. Лещенко Н. А. Методологічні основи реставраційно-реконструктивних трансформацій історичних центрів малих міст: дис. ... д. арх. Київ, 2020. 447 с.

14. Ямборко О. Я. Історія Руху мистецтва і ремесел: соціокультурний контекст. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Культурологія*. 2017. № 25. С. 34–38.

15. Олійник О.П., Климчук А.С. Творчий рух «Мистецтва і Ремесла» та його вклад в розвиток дизайну. *Теорія та практика дизайну*. 2020. № 21. С. 66–72.

16. Праслова В. О. Історія становлення та сучасні тенденції, теоретичні та методологічні основи художнього проектування. *Художнє проектування*

архітектурного та міського середовища: навч. посіб. у 2 ч. Ч. 1. Київ, 2024. С. 220.

17. Праслова В. О. Медіа-арт як напрям розвитку художнього проектування архітектурного середовища. *Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування*. 2022. № 62. С. 304–313. URL: <http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/255401>
<https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.62.304-313>

18. Праслова В.О. Світло як художній засіб проектування архітектурного та міського середовища. *Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування*. 2023. № 66. С. 58–69. URL: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.66.58-69>

19. Праслова В. О. Паблікарт як художній шлях розвитку архітектурного та міського середовища. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2023. № 67. С. 72–80. URL: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.67.72-80>

20. Збаражська А. «Мистецтво та Ремесло» Вільяма Морріса - Пломінь. *Пломінь*. URL: <https://plomin.club/arts-and-crafts/> (дата звернення: 24.01.2025).

21. Morris W. *News from Nowhere and Other Writings*. London : Penguin Classics, 1993. 480 p.

22. Лозинская Р. Дизайн жизни Уильяма Морриса: искусства, ремесла и увлечения. *Archive*. URL: https://artchive.ru/publications/3722~Dizajn_zhizni_Uil'jama_Morrisa_iskusstva_remesla_i_uvlechenija (дата звернення: 22.01.2025)

23. William Morris (Artist): Facts, Artworks, Biography, Gallery, Abstract Art | Arthive.com. *Arthive*. URL: <https://arthive.com/williammorris> (date of access: 22.01.2025).

References

1. Costa, V., Portugal, D., & Hagge, W. (2024). Visões do passado e do futuro em William Morris: contribuições para uma história especulativa do design. [Visions of the Past and the Future in William Morris: Contributions to a Speculative History of Design]. *Estudos em Design*, (32), 84–95. <https://estudosemdesign.emnuvens.com.br/design/article/view/2033> (in Portuguese)
2. Parry, L. (2013). *William Morris Textiles*. London, 320. (in English)
3. Jan, M. (1986). *Jane and May Morris: A Biographical Story, 1839–1938*. London, 328. (in English)
4. Lahutenko, O., Ryzhova, O. (2022). Mei Morris ta rozvytok idei rukhu «Mystetstva ta remesla». [May Morris and the development of the ideas of the Arts and Crafts movement]. *Ukrainska akademiia mystetstva*, (32), 117–124. https://www.academia.edu/106544990/May_Morris_and_the_Development_of_the_Ideas_of_the_Arts_and_Crafts_Movement (in Ukrainian)

5. Hao, J. (2022). Analysis on the Design Style of William Morris Pattern. 4th International Symposium on Education, Culture and Social Sciences. Hong Kong <https://bcpublication.org/index.php/SSH/article/view/1595> (in English)
6. Hale, P. J. (2003). Labor and the Human Relationship with Nature: The Naturalization of Politics in the Work of Thomas Henry Huxley, Herbert George Wells, and William Morris. *Journal of the History of Biology*. (36, (2)), 249–284. <https://doi.org/10.1023/a:1024486021318> (in English)
7. Macdonald, G. (2015). Eco-socialism in the early poetry and prose of William Morris: D. Ph. thesis. Dundee, 317. <https://core.ac.uk/download/pdf/42577326.pdf> (in English)
8. Velten, H. R. (2024). Introduction: Fantasy between Text and Image. Neomedieval Patterns of Visualization. *Fantasy Aesthetics*. Bielefeld, P. 9–22. <https://chooser.crossref.org/?doi=10.14361/9783839470589-002> (in English)
9. Santos, J., Belfort, P. (2024). Utopia como Revolta Romantica: William Morris como utopista da fuga a Modernidade Industrial. [Utopia as Romantic Revolt: William Morris as a Utopian Escape from Industrial Modernity]. *Revista Avesso*. (4(1)), 63–86. <https://revistas.pucsp.br/index.php/avesso/article/view/53083> (in Brazilian)
10. Fouto, R. (2021). A comunidade do não-lugar: William Morris e utopias passadas e futuras. [The Community of Non-Place: William Morris and Utopias Past and Future]. *Revista Memorare*. No. 8(1). P. 178. https://www.researchgate.net/publication/353422913_A_comunidade_do_nao-lugar_William_Morris_e_utopias_passadas_e_futuras/references (in Portuguese)
11. MacDonald B. Morris After Marcuse: Art, Beauty, and the Aestheticist Tradition in Ecosocialism. *The William Morris Society in the United States*. 2011. Vol. 3, no. 19. P. 39–49. <https://morrissociety.org/document-category/publications/jwms/jwms-vol-19-no-3-winter-2011/page/3/> (in English)
12. Timokhin, V., Shebek, N., & Malik, T. (2010). Osnovy dyzainu arkhitekturnoho seredovyscha. [Fundamentals of Architectural Environment Design]. Kyiv, 400. (in Ukrainian)
13. Leshchenko N. A. (2020). Methodological foundations of the restoration-reconstructive transformations of the historical centers of small towns. [Metodolohichni osnovy restavratsiyno-rekonstruktyvnykh transformatsiy istorychnykh tsentriv malykh mist]: dys. ... d. arkh. Kyiv, 447. (in Ukrainian)
14. Yamborko, O. Ya. (2017). Istoriia Rukhu mystetstva i remesel: sotsiokulturnyi kontekst. [History of the Arts and Crafts Movement: Sociocultural Context]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*. Kulturolohiia, (25), 34–38. (in Ukrainian)
15. Oliinyk, O.P., Klymchuk, A.S. (2020). Tvorchyi rukh «Mystetstva i Remesela» ta yoho vklad v rozvytok dyzainu. [The Arts and Crafts creative movement and its

contribution to the development of design]. *Teoriia ta praktyka dyzainu*, (21), 66-72. (in Ukrainian)

16. Praslova, V. (2024). *Istoriia stanovlennia ta suchasni tendentsii, teoretychni ta metodolohichni osnovy khudozhnoho proiektuvannia. U Khudozhnie proiektuvannia arkhitekturnoho ta miskoho seredovyscha*. [History of formation and current trends, theoretical and methodological foundations of artistic design. In Artistic design of architectural and urban environment]. Kyiv, 200. (in Ukrainian)

17. Praslova, V. O. (2022). Media-art yak napriam rozvytku khudozhnoho proektuvannia arkhitekturnoho seredovyscha. [Media art as a direction of development of artistic design of the architectural environment]. *Suchasni problemy Arkhitektury ta Mistobuduvannia*, (62), 304–313. <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.62.304-313> (in Ukrainian)

18. Praslova, V. O. (2023). Svitlo yak khudozhnii zasib proiektuvannia arkhitekturnoho ta miskoho seredovyscha. [Light as an artistic means of designing architectural and urban environments]. *Suchasni problemy Arkhitektury ta Mistobuduvannia*, (66), 58–69. <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.66.58-69> (in Ukrainian)

19. Praslova, V.O. (2023). Pablikart yak khudozhnii shliakh rozvytku arkhitekturnoho ta miskoho seredovyscha. [Publicart as an artistic way of developing the architectural and urban environment]. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia*, (67), 72–80. <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.67.72-80> (in Ukrainian)

20. Zbarazhska. (2019). «Mystetstvo ta Remeslo» Viliama Morrisa - Plomin. [«Art and Craft» by William Morris – Flame]. Plomin. <https://plomin.club/arts-and-crafts/> (in Ukrainian)

21. Morris, W. *News from Nowhere and Other Writings*. London, 480 (in English)

22. Lozynskaia, R. (2018). *Dyzain zhyzny Uyliama Morrysa: yskusstva, remesla y uvlecheniia*. [William Morris's Design Life: Arts, Crafts and Passions]. Arthive. https://artchive.ru/publications/3722~Dizajn_zhizni_Uil'jama_Morrisa_iskusstva_remesla_i_uvlechenija (in Russian)

23. William Morris (Artist): Facts, Artworks, Biography, Gallery, Abstract Art. Arthive. <https://arthive.com/williammorris> (in English)

Abstract

Valentyna Praslova, PhD of Architecture, Associate Professor, Department of Design of the Architectural Environment, Kyiv National University of Construction and Architecture.

The origins of artistic design of architectural and urban environment in the culture of artificial environment formation

The origins of the artistic design of the architectural and urban environment, which mark the beginning of the stage of historical origin, can be traced back to a change in attitudes towards the form of products and objects that form space. In contemporary artistic design, the shape of the product and its integration into the structure of the environment are interactively adapted to human needs. However, an analysis of the design experience of the late nineteenth century reveals a tendency to create industrial design products isolated from the spatial environment. The Arts and Crafts movement, the Studio style, and the Morris, Marshall, Faulkner & Company company founded by William Morris advocated a return to craftsmanship and a holistic approach to organizing the environment. This contributed to the formation of a harmonious space where form, function, and aesthetics were inextricably linked, emphasizing the importance of integrating the form of the product into the architectural and artistic context. This approach became the starting point of artistic design, emphasizing the importance of beauty and emotion in human life. Morris's approach to design was not completely new, as it was based on the principles of excluding technical standardization when creating the object world. However, it was he who emphasized the need for an alternative approach to the organization of the architectural and urban environment, focusing on the problem of the decline of artistic culture during the Industrial Revolution. Thus, Morris's theoretical and practical achievements in the culture of artificial environment formation can be considered the origins of the artistic design of the architectural and urban environment.

Keywords: artistic design; urban environment; art object; origins of art object formation; art object network; William Morris.